

JAARPLAN 2023

GEPRESENTEERD DOOR

Welzijn Teylingen

Welzijn
Teylingen
DE VERBINDENDE SCHAKEL

INHOUD

1. Inleiding
2. Welzijn Teylingen in een notendop
 - 2.1 Missie
 - 2.2 Positieve gezondheid
 - 2.3 Doelgroep, diensten en aandachtsgebieden
 - 2.4 Uitgangspunten voor interventies
3. Demografische ontwikkelingen die welzijn raken
4. Aandachtsgebieden en aanpak 2023
 - 4.1 Maatschappelijke participatie en inclusie
 - 4.2 Zorgzame en vitale buurt
 - 4.3 Mantelzorgers
 - 4.4 Zelfstandig en prettig thuis wonen
 - 4.5 Vrijwillige inzet

1. INLEIDING

Het jaarplan 2023 van Welzijn Teylingen sluit aan op de zeven opgaven van de Maatschappelijke agenda (MAG) “Leven lang meedoen” en op zestal thema’s waar de gemeente in 2023 specifiek aandacht aan wil besteden. Daarnaast speelt het plan in op maatschappelijke en demografische ontwikkelingen, zoals een toenemende vergrijzing en mantelzorgdruk, grenzen aan de zorg en eenzaamheid.

Thema’s die we in 2021 ook belichtten in ons advies voor de gemeenteraads-verkiezingen.

In het jaarplan is nog geen rekening gehouden met een nieuw coalitieakkoord en een nieuw college. Het is nog niet bekend of er koerswijzigingen zullen komen.

De ontwikkeling van de coronapandemie, met mogelijk nieuwe lockdowns, kan opnieuw van grote invloed zijn op onze werkwijze en activiteiten.

Indien nodig zullen we alternatieven ontwikkelen, zoals buitenactiviteiten. De gevolgen van de pandemie van de afgelopen twee jaar zullen ook in 2023 nog voelbaar zijn.

De actuele ontwikkelingen rond de oorlog in de Oekraïne en de opname van vluchtelingen in de samenleving zijn nog zodanig in ontwikkeling dat we daar in de uitwerking van ons jaarplan voor 2023 nog geen rekening hebben gehouden. Zowel Corona als de gevolgen van de oorlog kunnen grote gevolgen hebben voor de financiële positie van inwoners.

We hebben de opgaven zoals ze er liggen voor onze organisatie vertaald naar 5 aandachtsgebieden en geven hierbij tevens aan op welke manier we ze willen aanpakken.

2. WELZIJN TEYLINGEN IN EEN NOTENDOP

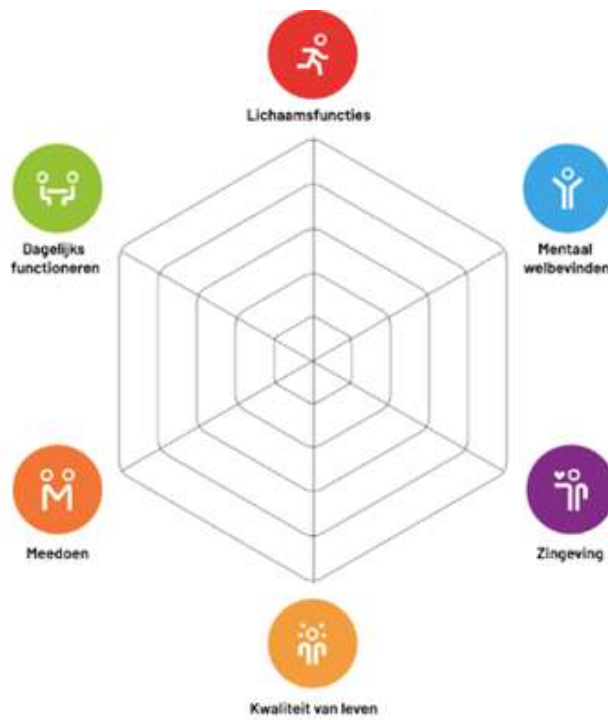
2.1 Missie

Welzijn Teylingen draagt bij aan het welzijn(-behoud) en zelfregie van inwoners van Teylingen. De zes pijlers van Positieve Gezondheid zijn daarbij uitgangspunt, met name de pijlers: meedoen, kwaliteit van leven en zingeving.

2.2 Positieve gezondheid

We werken vanuit een brede kijk op gezondheid, die de nadruk legt op veerkracht en op wat het leven betekenisvol maakt. De eigen mogelijkheden en wensen, en niet de beperkingen zijn het vertrekpunt voor het gesprek.

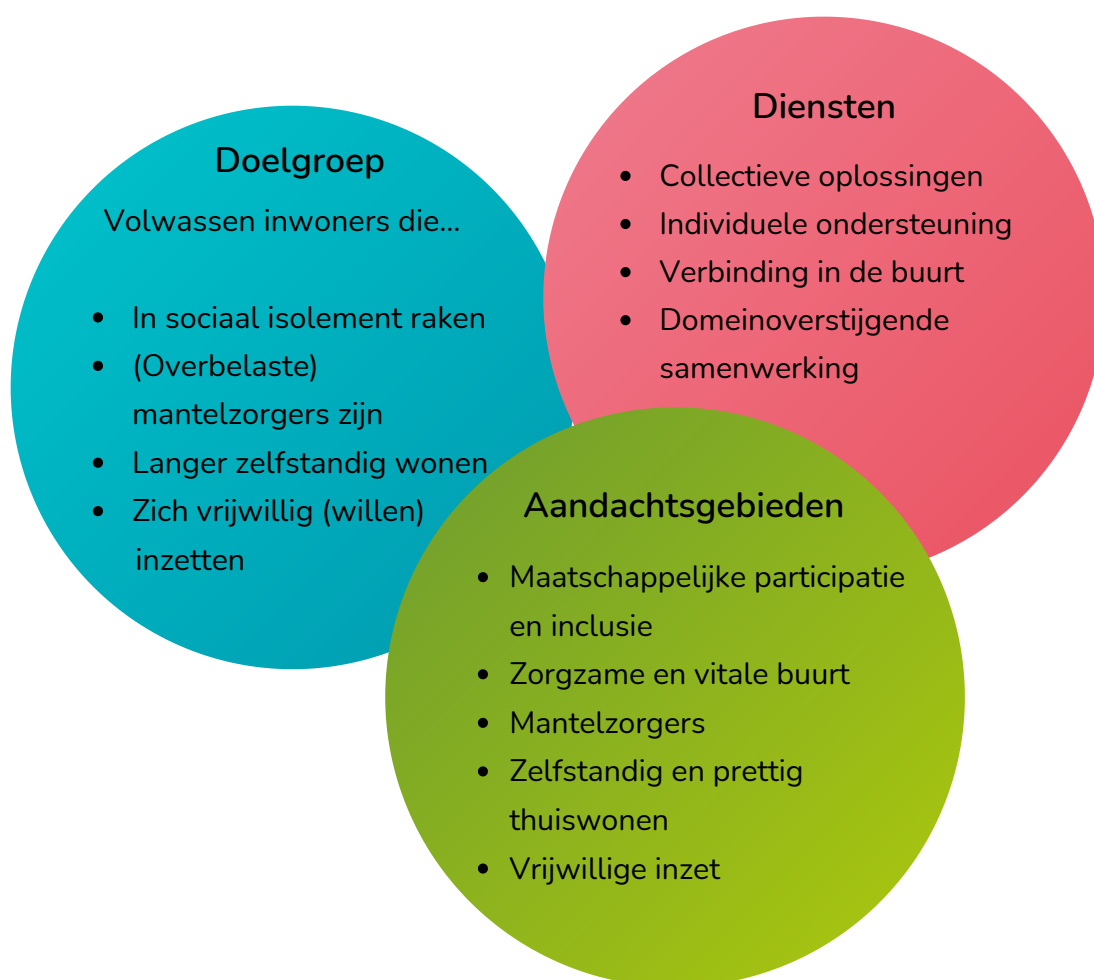
Gezondheid is hiermee zowel het terrein van zorg- als van welzijnsprofessionals. Het gedachtegoed van Positieve Gezondheid biedt een gemeenschappelijk kader en taal. Door steeds een nauwe samenwerking kunnen we preventief werken en worden huisartsen en wijkverpleging meer ontlast.

2. VERVOLG

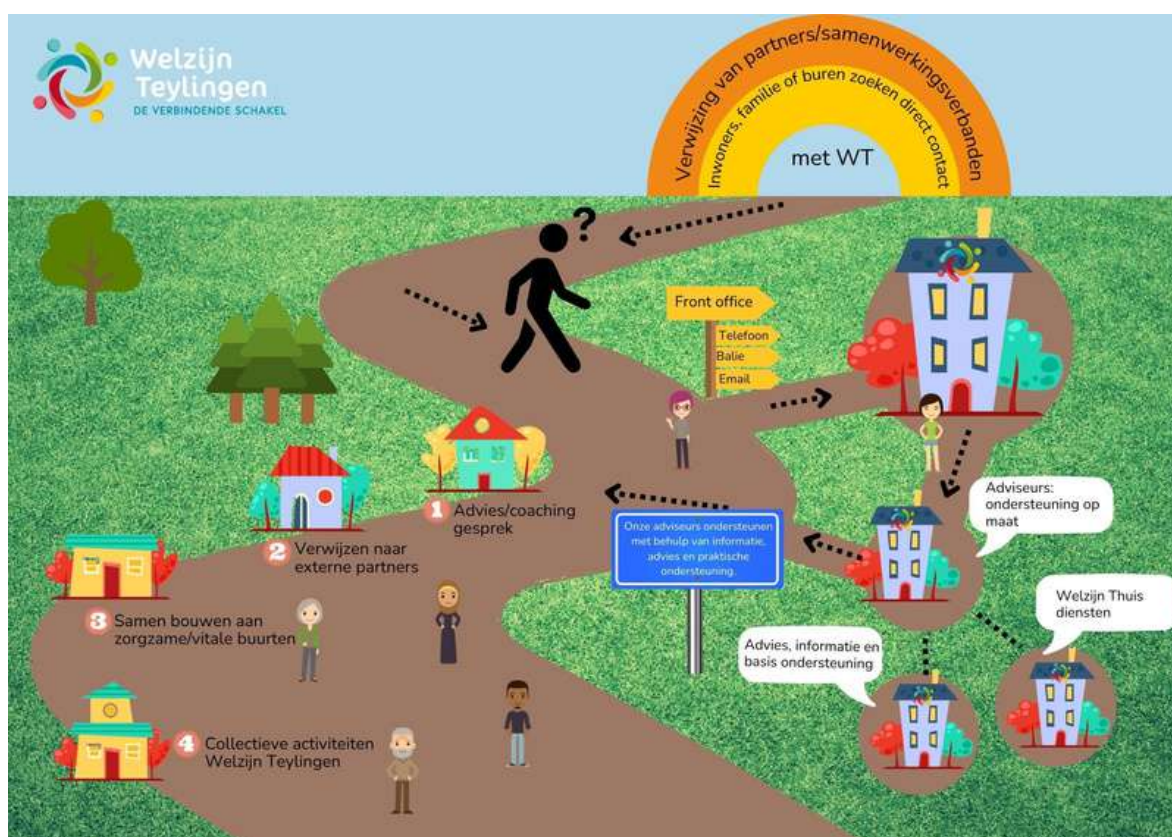
2.3 Doelgroepen, diensten, aandachtsgebieden

2. VERVOLG

Onderstaande afbeelding is een visuele weergave van onze dienstverlening en de mogelijke route die inwoners hierbij kunnen doorlopen.

2.4 Uitgangspunten voor interventies

De keuze voor de inzet van specifieke interventies (gesprek, activiteit, advies, etc.) wordt steeds gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Inzet gericht op preventie en vroege signalering om formele hulp en zorg te voorkomen
- Focus op het versterken en behouden van zelfregie, veerkracht en eigen netwerk
- Collectieve oplossing met inzet, waar mogelijk, van een vrijwilliger/ student/ inwoner of partnerorganisaties, zoals verenigingen
- Individuele ondersteuning met inzet van een professional, waar nodig
- Samenwerking gebaseerd op wederkerigheid en gelijkwaardigheid

3. DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN DIE WELZIJN RAKEN

CIJFERS EN STATISTIEKEN

Onderstaande cijfers geven een aantal ontwikkelingen op het gebied van welzijn aan.

Consulten huisarts landelijk (uit: Welzijn op Recept: uitdaging voor samenwerking tussen zorg en welzijn):

- 35% betreft een psychosociaal vraagstuk

Mantelzorg landelijk (Mantelzorg.nl):

- Ongeveer 35% van de 16-plussers (circa 5 miljoen mensen) geven mantelzorg aan bekenden of naasten
- Ongeveer 15% van de mantelzorgers van 16 jaar en ouder is overbelast door de zorgtaak
- Verwachting dat aantal mensen met dementie in Teylingen verdubbelt in de periode tussen 2020-2040. In 2040 wonen 1.027 mensen met dementie thuis

Aantal ouderen neemt tussen 2020-2040 in Teylingen toe, vooral de 75-plussers (presentatie gemeente 2022):

- 65+: van 18% naar 35,4%
- 75+: van 8,2% naar 14,4%
- 23% van de ouderen is kwetsbaar

Vrijwilliger en verenigingsleven (uit: Waarstaatjegemeente.nl):

- 40% van de Teylingers zet zich vrijwillig in, waarvan de helft intensief.
- 59% van de inwoners neemt deel aan het verenigingsleven.

Eenzaamheid in Teylingen (uit trendcijfers GGD Hollands-Midden):

- Sociaal eenzaam: 27%
- Emotioneel eenzaam: 24%
- Ernstig eenzaam: 7%

4. AANDACHTS- GEBIEDEN EN AANPAK 2023

De dienstverlening van Welzijn Teylingen draagt in meer of mindere mate bij aan alle 7 opgaven van de Maatschappelijke Agenda 2021. Daarnaast heeft de gemeente specifiek aandacht gevraagd in 2023 voor onderstaande thema's:

- Ontmoeting mogelijk maken
- Bewoners betrekken in de buurt => community building
- Ondersteunen mantelzorgers
- Bevorderen inclusie, meedoen voor doelgroepen met afstand tot de samenleving (mensen met psychische problemen, vluchtelingen, nieuwkomers)
- Bijdragen aan een dementievriendelijk gemeente
- Realisatie 'Een tegen eenzaamheid' in Teylingen

Met de bril van Positieve Gezondheid en vanuit de essentie van sociaal werk, kunnen de opgaven en de aangegeven thema's niet los van elkaar worden gezien. Interventies zullen altijd effect hebben op meerdere aspecten van het leven van inwoners.

Bovengenoemde opgaven nemen we voor ons jaarplan 2023 mee in vijf aandachtsgebieden en geven we tevens een globale omschrijving van onze inzet op het betreffende aandachtsgebied:

- 1) Maatschappelijke participatie en inclusie
- 2) Zorgzame en vitale buurten
- 3) Mantelzorgers
- 4) Zelfstandig en prettig thuis wonen
- 5) Vrijwillige inzet

4.1 Maatschappelijke participatie en inclusie

Maatschappelijke participatie draagt bij aan een gezond fysiek en psychisch leven en vergroot de eigen regie. Het houdt in ergens bij horen, ertoe doen, talenten kunnen ontplooiën en inzetten. Eenzaamheid, uitsluiting, depressie, armoede of discriminatie kunnen worden voorkomen of verminderd door maatschappelijke participatie.

Participatie is een opgave voor de individuele inwoner. Inclusie is een opgave van de samenleving. Niet iedereen kan even vanzelfsprekend deelnemen aan de samenleving. Factoren die participatie belemmeren zijn divers en kunnen iedereen overkomen:

4. VERVOLG

leeftijd (ouderdom), financiële problemen, scheiding, ziekte, nieuwkomers, laaggeletterdheid, etc. We zien ook dat inwoners die hierin ondersteunend kunnen worden vaak moeilijk te vinden zijn door stigma of onbekendheid met de weg naar hulpverlening.

Om de inclusie te bevorderen is laagdrempelige ontmoeting tussen inwoners van belang: elkaar leren kennen, leren accepteren en de kans geven mee te doen. Actieven en inactieven, jongeren en ouderen, inwoners van verschillende gezindten en herkomst, met of zonder specifieke problematiek etc. De acceptatie van inwoners door andere inwoners en de vanzelfsprekendheid dat iedereen mag meedoen, dragen ook bij aan inclusie en stimuleren van maatschappelijke participatie.

Het aandachtsgebied Maatschappelijke participatie en inclusie hangt nauw samen met onze aandachtsgebieden 'Zorgzame en vitale buurt' en 'Zelfstandig en prettig wonen'.

Speerpunten in dit aandachtsgebied:

- Activeren van mensen met grote afstand tot de samenleving (o.a. mensen met een GGZ- of somatisch problematiek, langdurig werklozen, nieuwkomers, laaggeletterden)
- Verminderen van eenzaamheid
- Meedoen mogelijk maken

Aanpak in 2023

We gaan, in samenwerking met relevante partijen, hiermee verder bijvoorbeeld door:

- Actief op zoek te gaan naar mensen met een participatie-achterstand. Dit doen we door signalerende samenwerking met inwoners en buurten, gemeente, zorg, wonen en welzijn (bijvoorbeeld huisartsen, Voor Ieder 1, woningcorporaties en wijkverpleging)
- Aanbieden van advies, verwijzing en bemiddeling naar activiteiten of vrijwilligerswerk en door deelname aan projecten zoals; 'Ik doe mee', 'Project Talent' en 'Meedoen'
- Training 'positief leven'
- Mede-organiseren van laagdrempelige en vraaggerichte activiteiten zoals Date 60+, Verhaaltafels, Vriendschap Date, Mantelzorghuiskamer, Buurtbakkies, Woordvriend, buurtwandelingen, etc.
- Een trekkersrol in de totstandkoming van een coalitie 'Een tegen eenzaamheid'.

Hiermee dragen we bij aan de opgaven Vitaliteit, Talentontwikkeling en Hulp bij meedoen van de Maatschappelijke agenda.

4. VERVOLG

4.2 Zorgzame en vitale buurten

Door demografische ontwikkelingen en een toenemende zorgvraag van steeds meer ouderen wordt de verbinding en de zorgkracht binnen buurten cruciaal. In 2021 presenteerden 34 landelijke organisaties de Actieagenda Wonen “Samen werken aan goed wonen”, waarin zij voorstellen doen voor nieuw kabinetsbeleid op het brede gebied van wonen. Daarin staat o.a.:

“Voor de sociale component van leefbaarheid is een gezamenlijke aanpak van gemeente, woningcorporaties, welzijns-, hulp- en zorginstellingen nodig. Goede participatie van bewoners is daarbij een noodzakelijkheid. Het doel is een leefbare wijk met sterke sociale cohesie en zo zelfredzaam mogelijke bewoners.”

Ook in Teylingen zijn integrale woonzorgopgaven een speerpunt van het gemeentelijk beleid. Als onderdeel van het Samenwerkingsverband Integrale woonzorgopgaven draagt Welzijn Teylingen bij aan de gemeenschappelijke missie om ‘Zorgzame en vitale buurten te bouwen, waarin inwoners betrokken, vitaal en betekenisvol oud kunnen worden’.

We richten ons enerzijds op het mede-ontwikkelen van de aanpak hiervan en anderzijds op het stimuleren en creëren van verbindingen binnen buurten.

Teylingen heeft formeel 11 wijken met 51 buurten (hlt.incijfers.nl). Iedere wijk heeft een specifieke samenstelling met bijbehorende behoeftes. Het is van belang om door middel van wijkanalyses te identificeren waar de meeste welzijnsvraagstukken zich afspelen. De wijkanalyses worden op verschillende manieren uitgevoerd:

- Door gesprekken van sociaal werkers met inwoners, maatschappelijke organisaties en andere partners
- Door wijkanalyse met inwoners en partners rondom de 6 pijlers van Positieve Gezondheid
- Op basis van een gemeenschappelijke data-analyse met wijkpartners zoals eerstelijnszorg, woningcorporatie, wijkregisseur, etc.
- Door het faciliteren of organiseren van laagdrempelige activiteiten in bepaalde wijken waar signalen, behoeftes en wensen opgehaald kunnen worden.

Op basis van deze wijkanalyses worden samen met inwoners, vrijwilligers en partners vraaggerichte activiteiten ontwikkeld en verbinding binnen de wijk gelegd.

4. VERVOLG

Speerpunten:

- Aanwezigheid in de buurt met focus op ophalen van behoeftes en wensen
- Laagdrempelige ontmoetingslocaties in de buurt
- Stimuleren van onderlinge betrokkenheid en hulp
- Verminderen van eenzaamheid
- Samenwerking met partners in de buurt

Aanpak in 2023

We gaan, in samenwerking met relevante partijen, hiermee verder aan de slag door:

- Het uitvoeren van wijkanalyses voor een aantal wijken
- Het doorontwikkelen van laagdrempelige activiteiten zoals Sociaal Koken of van het concept Buurtmaker 2.0 gericht op activering en inclusie
- Het faciliteren en ondersteunen van vraaggerichte activiteiten gebaseerd op behoeftes
- Door inwoners te stimuleren hun talenten en mogelijkheden in te zetten voor de naaste buur, bijvoorbeeld t.b.v. mantelzorgondersteuning of sociale contacten.

Hiermee dragen we bij aan de volgende opgaven van de Maatschappelijke agenda: Vitaliteit, Zorg voor elkaar, Opvoeden & opgroeien, Thuis wonen, Hulp bij meedoen.

4.3 Mantelzorgers

Mantelzorg kan jong en oud overkomen en het heeft twee gezichten: het geeft zowel zingeving als belasting. Steeds meer zorgvragers wonen intramuraal (GGZ minder vaak geïnstitutionaliseerd; chronisch zieken) waardoor meer beroep op de mantelzorgers en de omgeving wordt gedaan. En de groei van het aantal mensen met dementie en het bijbehorende ziekteproces maakt dat het leven van steeds meer mantelzorgers zwaar belast en soms ook ernstig ontregeld wordt.

Tegelijkertijd daalt het aantal beschikbare mantelzorgers per zorgvrager door bijvoorbeeld minder kinderen per oudere of veroudering van de omgeving. Mantelzorg wordt ook steeds vaker met werk gecombineerd en mantelzorgers in de middelbare leeftijd worden bovendien dubbel belast (sandwich-generatie). Door de hoge gemiddelde leeftijd in Teylingen zijn mantelzorgers soms zelf ook al ouder en is hun draagkracht beperkt.

4. VERVOLG

De combinatie van deze ontwikkelingen maakt het risico op overbelasting van de mantelzorgder groter. Tot slot is er de groep jonge mantelzorgers (kinderen, jong volwassenen) die ook landelijke gezien niet erg bekend is bij de mantelzorgondersteuning.

De uitdaging voor de mantelzorgondersteuning is om mantelzorgers tijdig te bereiken en hen ervan te overtuigen dat zij preventief voor zichzelf mogen en moeten zorgen. Mantelzorgers vinden het vaak ook lastig om hun grenzen te bewaken en hulp te vragen. Ook voor de zorgvrager is het vaak moeilijk om ondersteuning toe te laten. Daardoor en/of door de toenemende zorgvraag raken mantelzorgers helaas vaak overbelast.

Speerpunten:

- Bereiken van meer mantelzorgers
- Mantelzorgers preventief ondersteunen om overbelasting te voorkomen
- Bij overbelasting te proberen deze overbelasting te verminderen of weg te nemen
- Dementievriendelijk Teylingen

Aanpak in 2023

Preventief:

Preventieve mantelzorgondersteuning richt zich op het behoud van draagkracht. Instrumenten die wij inzetten zijn deels collectief, deels individueel:

- Contact krijgen met nog meer mantelzorgers in Teylingen; versterken signalerende rol van de zorg
- Ondersteunende of adviserende gesprekken (luisterend oor, praktische verwijzing naar hulp)
- Erkenning van de impact van het mantelzorgen: mantelzorgwaardering, Dag van de mantelzorg
- Ondersteuning op maat: respijtzorg via de ROM (Regeling ondersteuning mantelzorgers/Respijtzorg) en/of Wmo, meedenken over oplossingen om draagkracht te behouden
- Versterken eigen netwerk van de mantelzorgder/zorgvrager (o.a. in de buurt); hulp bij mobiliseren van de netwerk en omgeving
- Kennis vergroten over ziekte en mantelzorgproblematiek, bij mantelzorgder/zorgvrager en bij de samenleving (cursussen, ontmoetingsgroepen)
- Lotgenotencontact
- Ondersteuning bij de combinatie werk en mantelzorg

4. VERVOLG

Ondersteuning bij overbelasting:

Bij overbelasting is ondersteuning op maat belangrijk, passend bij de situatie en behoefte van mantelzorgers en zorgvrager. Soms kan dit via een collectieve activiteit, vaker is sprake van individuele ondersteuning. We doen dit via de inzet van adviesgesprekken, de ROM en/of Wmo-voorzieningen; versterken netwerk, ondersteunen bij opschalen zorg (dagbesteding, opname verpleegzorg).

Dementie:

Specifieke aandacht voor deze zorgproblematiek.

Naar een dementievriendelijk Teylingen: voortzetting van te starten project in 2022. Kennis bij inwoners en organisaties over dementie (en mantelzorg), mensen met dementie zo lang mogelijk laten blijven deelnemen aan eigen activiteiten, omgeving inrichten voor mensen met dementie etc.

Hiermee dragen we bij aan de volgende opgaven van de Maatschappelijke agenda: Vitaliteit, Zorg voor elkaar, Werk & inkomen, Thuis wonen, Hulp bij meedoen.

4.4 Zelfstandig en prettig thuis wonen

Inwoners worden gestimuleerd om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen en deel te nemen aan de samenleving. Specifieke groepen kunnen hierbij ondersteuning nodig hebben om een prettig leven te kunnen (blijven) hebben.

De belangrijkste groep zijn thuiswonende ouderen die in de loop van de tijd minder zelfredzaam worden en meer sociale contacten en hulp in huis nodig hebben. Hiernaast wonen mensen met (somatisch of -psychosociaal) gezondheidsproblematiek ook steeds vaker zelfstandig thuis, o.a. door de druk op zorg (-instellingen) en door de decentralisatie van de maatschappelijke opvang. Hulp bij het dagelijks leven kan maken dat zelfstandig wonen mogelijk is.

Speerpunten:

- Praktische hulp
- Sociale contact/meedoen

4. VERVOLG

Aanpak in 2023

We zetten succesvolle activiteiten voort. Zo nodig ontwikkelen we nieuwe activiteiten, naarmate er behoefte aan blijkt. Waar mogelijk werken we samen met andere maatschappelijke organisaties.

- Voorzetten van Welzijn Thuis: bieden van diensten voor praktische hulp, alarmering, vervoer met inzet van vrijwilligers
- Advies- en verwijsgesprekken door welzijnsadviseurs of welzijnscoaches, o.a. adviesgesprek Positieve gezondheid met nabestaande

Daarnaast is het belangrijk om deel te kunnen blijven nemen aan de samenleving:

- Begeleiding naar activiteiten (vervoer; mentale steun bij het nemen van stappen naar meedoen, training positief leven)
- Bevorderen of creëren van ontmoetingsmogelijkheden en (vitaliteits-) activiteiten: MBvO, vriendschapsdaten, vrijwilligerswerk, verhaaltafels etc.

Hiermee dragen we bij aan de volgende opgaven van de Maatschappelijke agenda: vitaliteit, zorg voor elkaar, thuis wonen, hulp bij meedoen.

4.5 Vrijwillige inzet

Verenigingen en stichtingen hebben een belangrijke functie in de vitaliteit en sociale verbondenheid van inwoners van de gemeente Teylingen. Zij dragen bij aan sport en bewegen, cultuur, natuurbehoud, educatie, ondersteuning van de zorg etc.

Vrijwilligersorganisaties merken echter dat het door een aantal maatschappelijke ontwikkelingen steeds moeilijker wordt om vrijwilligers te vinden. Het wordt ook steeds een groter beroep gedaan op inwoners om zich maatschappelijk (vrijwillig) in te zetten.

Vrijwillige inzet draagt tegelijkertijd bij aan zelfontplooiing, sociale contacten en zingeving. Er liggen dus knelpunten en tegelijk mogelijkheden om inwoners te bewegen vrijwilligerswerk te doen. Door te koesteren wat er door al deze inwoners wordt neergezet en door nog meer na te denken over de win-win voor inwoner en vrijwilligersorganisatie kan de vrijwillige inzet verder worden versterkt.

4. VERVOLG

Stimuleren en ondersteunen van vrijwillige inzet heeft daarom 2 aandachtsgebieden:

- Vrijwilligersorganisaties ondersteunen om hun werk te kunnen blijven doen, en hen daarin te waarderen. Helpen om knelpunten weg te nemen, o.a. het vinden en binden van voldoende vrijwilligers, ondersteunen bij de toenemende regeldruk die steeds meer kennis en scholing vereist, vinden van wegen naar voldoende faciliteiten en financiën.
- Inwoners stimuleren en helpen om vrijwilligerswerk te (kunnen) doen.

Daarnaast kan samenwerking op maatschappelijke thema's, zoals participatie en tegengaan van eenzaamheid, meerwaarde hebben voor zowel de organisaties als de inwoners. Daarbij moeten we de focus van verenigingen, hun core business, niet uit het oog verliezen. Ook dat vraagt dus samenwerking vanuit een win-winsituatie.

Speerpunten:

- Promotie van vrijwilligerswerk (en begeleiden naar vrijwilligerswerk)
- Deskundigheidsbevordering bij organisaties
- Waardering vrijwilligerswerk
- Samenwerking op maatschappelijk thema's

Aanpak 2023

Naast aandacht voor het promoten van vrijwilligerswerk blijven we vrijwilligersorganisaties en (kandidaat-)vrijwilligers ondersteunen door:

- Organiseren van de (gemeentelijke) waardering van vrijwillige inzet (Teylinger Prijs en Trofee; aandacht voor het belang van vrijwilligerswerk)
- Organiseren van deskundigheidsbevordering (o.a. aanbod van workshops/cursussen en advies)
- Promotie van vrijwilligerswerk (o.a. website vrijwillig Teylingen, Vrijwilligerssteunpunt)
- Samenwerken op maatschappelijke thema's (Ik doe mee, dementievriendelijk Teylingen, zorgzame buurten).

Hiermee dragen we bij aan de volgende opgaven van de Maatschappelijke agenda: Vitaliteit, Talentontwikkeling, Zorg voor elkaar, Opgroeien & opvoeden en Hulp bij meedoen.

**Welzijn
Teylingen**
DE VERBINDENDE SCHAKEL

